

Հաստատում եմ՝

«Հետական կառավարման ակադեմիայի ոնկուրոր
տեխնիկական գիտությունների թեկնածու,

Դոցենտ Խ. Ղազեյան

14/01/2026թ.

ԿԱՐԾԻՔ

ԱՌԱՋԱՏԱՐ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԹՅԱՆ

ՌԱՖԻԿ ՄԵՐՈՒԺԱՆԻ ՊԵՏՐՈՍՅԱՆԻ

ՍՈՑԻԱԼԱԿԱՆ ՆԵՎՐՈՏԻԶՄԻ ՍՈՑԻԱԼ-ՀՈԳԵԲԱՆԱԿԱՆ ԳՆԱՀԱՏՄԱՆ
ՀԱՅԵՑԱԿԱՐԳԸ ԺԱՄԱՆԱԿԱԿԻՑ ԻՄԻԳՐԱՑԻՈՆ ԳՈՐԾԸՆԹԱՑՆԵՐՈՒՄ
(ԲՈՆԱԳԱՂԹԱԾՆԵՐԻ ՕՐԻՆԱԿՈՎ)

ԺԹ.00.03 «Սոցիալական հոգեբանություն» մասնագիտությամբ
հոգեբանական գիտությունների թեկնածուի գիտական աստիճանի հայցման
ատենախոսության

ՌԱՖԻԿ ՄԵՐՈՒԺԱՆԻ ՊԵՏՐՈՍՅԱՆԻ՝ «ՍՈՑԻԱԼԱԿԱՆ ՆԵՎՐՈՏԻԶՄԻ ՍՈՑԻԱԼ-
ՀՈԳԵԲԱՆԱԿԱՆ ԳՆԱՀԱՏՄԱՆ ՀԱՅԵՑԱԿԱՐԳԸ ԺԱՄԱՆԱԿԱԿԻՑ ԻՄԻԳՐԱՑԻՈՆ
ԳՈՐԾԸՆԹԱՑՆԵՐՈՒՄ (ԲՈՆԱԳԱՂԹԱԾՆԵՐԻ ՕՐԻՆԱԿՈՎ)» խորագրով
ատենախոսությունը քննարկվել է «Հետական կառավարման ակադեմիայի
հոգեբանության և քաղաքագիտության ամբիոնի նիստում (13.01.2026,
արձանագրություն N 1): Ամբիոնի նիստին մասնակցում էին հոգեբանության և
քաղաքագիտության ամբիոնի վարիչ, հ.գ.թ., դոցենտ Լ. Հ. Պետրոսյանը, ք.գ.դ.,
պրոֆեսոր Մ. Մարգարյանը, հ.գ.դ., պրոֆեսոր Ա. Բ. Լոբյանը, հ.գ.թ., պրոֆեսոր Ռ.
Վ. Աղուզումյանը, հ.գ.թ., դոցենտ Ս. Հ. Պողոսյանը, ք.գ.թ., դոցենտ Մ. Գ.
Մարգարյանը, ամբիոնի դասախոսներ Ա. Ղուշյանը, Լ. Գրիգորյանը, գործակար Ս.
Յ. Ավագյանը:

Ատենախոսության արդիականությունը պայմանավորված է այն հանգամանքով, որ ժամանակակից հասարակության գլոբալ քաղաքակրթական փոփոխությունների պայմաններում ի հայտ են գալիս երևոյթներ, որոնք զգալիորեն ազդում են բնակչության հոգեկան առողջության վրա, դրսնորվում են ոչ միայն անհատական նկրոտիկ նշաններով, այլև արտաքին միջավայրին հարմարվելու և սոցիալական կառուցվածքում ինքնադրսնորվելու ունակության խնդիրների միջոցով:

Ակներև է, որ հոգեբանական գիտությունն ավելի ու ավելի է հետաքրքրում այնպիսի հիմնախնդիրների ուսումնասիրությամբ, որոնք ուղղված են սոցիալական նկրոտիզմի դրդապատճառների բացահայտմանը, ինչպես նաև սոցիալ-միջավայրային գործոններով պայմանավորված արտաքին միջավայրին հարմարվելու ունակությունների, այդ թվում՝ տագնապայնության մակարդակի թուլացման, ապագայի հանդեպ սպասումների իմաստավորման, հույզերի կարգավորման և, ընդհանուր առմամբ, սոցիալական կառուցվածքի փոփոխվող պայմաններում ինքնադրսնորման վերհանմանը:

Ատենախոսը նշում է, որ հոգեբանության մեջ սոցիալական նկրոտիզմի՝ որպես անկախ գործընթացի, դեստրուկտիվ զարգացումը քիչ է ուսումնասիրվել: Այն հարցը, թե ինչ ազդեցություն ունեն անբարենպաստ կամ չկարգավորված սոցիալական հարաբերությունները սոցիալական նկրոտիզմի դեստրուկտիվ զարգացման վրա, լիովին լուսաբանված չէ:

Ելնելով հիմնախնդրի արդիականությունից՝ ատենախոսն իր առջև նպատակ է դրել ուսումնասիրել սոցիալական նկրոտիզմի երևոյթը անբարենպաստ սոցիալ-միջավայրային պայմանների ու անձնական խոցելիությունների փոխկապվածության համատեքստում, մշակել սոցիալական նկրոտիզմի բացասական ներուժի մարմանն ուղղված մեթոդաբանական ուղենիշներ (բռնազարդացման անձանց և սոցիալական խմբերի օրինակով):

Աշխատանքը բաղկացած է ներածությունից, երեք գլուխներից:

Ատենախոսության ներածության մեջ առաջադրվել են վարկածը և ենթավարկածները, սահմանվել են հետազոտության օբյեկտը և առարկան, նեկայացվել են պաշտպանությանը ներկայացվող դրույթները: Նշվել են հետազոտության մեթոդները և մեթոդիկաները:

Ատենախոսության առաջին «Սոցիալական նկրոտիզմի տեսական բնորոշումների սոցիալ-հոգեբանական քննությունը» գլխում ներկայացվում և վերլուծության են ենթարկվում սոցիալական նկրոտիզմի ֆենոմենի տեսական մեկնությունները, վերլուծվում են սոցիալական նկրոտիզմի սոցիալ-հոգեբանական բնորոշումները: Առաջին՝ «Սոցիալական նկրոտիզմի ֆենոմենի տեսական մեկնությունները» ենթագլխում ներկայացվում են Զ. Ֆրոյդի, Ա. Ադերի, Ֆ. Պերլսի, Կ. Հորնիի, Գ. Այզենկի, Ռ. Մեյի, այլոց տեսական մոտեցումները նկրոտիզմի բնույթի և պատճառների վերաբերյալ, շեշտադրվում են որպես նկրոտիզմի դրսնորման գործոններ անհատին սահմանափակող սոցիալական 7 պայմանները, նորմերը և կարծրատիպերը:

Երկրորդ՝ «Սոցիալական նկրոտիզմի սոցիալ-հոգեբանական բնորոշումների վերլուծություն» ենթագլխում սոցիալական նկրոտիզմի հասկացությունը ներկայացվում է որպես անծի որակական բնութագիր, որը դրսնորվում է ինչպես անհատական, այնպես էլ հասարակական մակարդակներում:

Ատենախոսության երկրորդ՝ «Սոցիալական նկրոտիզմի հայեցակարգը իմիգրացիոն գործնթացներում» գլխում վերլուծության են ենթարկվում իմիգրացիոն գործնթացների հոգեբանական բնորոշումները և մեկնությունները: Ներկայացվում են Վ. Ի. Պերսեդենցևի, Ա. Բ. Բարիխսինի գաղափարները միգրացիայի սահմանման վերաբերյալ:

«Իմիգրացիոն գործնթացներում սոցիալական նկրոտիզմի գնահատման հայեցակարգը» վերտառությամբ երկրորդ ենթագլխում ներկայացվում են սոցիալական նկրոտիզմի դեստրուկտիվ զարգացումը պայմանավորող թե՛ սուբյեկտիվ, թե՛ օբյեկտիվ տարբեր գործոնները: Վերլուծվում են իմիգրացիոն գործնթացների և նրանցում անձանց և սոցիալական խմբերի բռնի տեղահանության, բռնագաղթի և դրա սոցիալ-հոգեբանական հետևանքների վերաբերյալ տարբեր հեղինակների դիտարկումները, որոնք հանգեցնում են իմիգրացիոն գործնթացներում սոցիալական նկրոտիզմի ֆենոմենի հայեցակարգային մոտեցմամբ մանրամասն ուսումնասիրելու գաղափարին:

Սոցիալական ներոտիզմի գնահատման հայեցակարգն իրենից ներկայացնում է փորձարարական հետազոտության մեթոդաբանական հիմքը, որի արդյունքները և վերլուծությունը տրվում են ատենախոսության երրորդ՝ «իմիգրացիոն գործընթացներում սոցիալական ներոտիզմի հայեցակարգային հատկանիշների փորձարարական հետազոտություն» գլխում: Երրորդ գլխի առաջին՝ «Փորձարարական հետազոտության մեթոդական հիմքերը և կազմակերպումը» ենթագլխում ներկայացված են իրականացված հետազոտությունների կազմակերպման մեթոդական հիմքերը, փորձարարական հետազոտության ընտրանքն ու կիրառված մեթոդների հիմնավորումները: <հետազոտությունը ներկայացված է փուլերով: Այն առանձնանում է հետազոտության ընտրանքի ծավալով և հետազոտական շատ խմբերով:

Իրականացնելով մեծածավալ փորձարարական և տեսական ուսումնասիրություն՝ ատենախոսը հանգել է եզրակացությունների, ըստ որի հաստատել է առաջադրված վարկածը:

Ատենախոսության հիմնական դրույթներն արտացոլված են հեղինակի կողմից հրատարակված 6 հրապարակումներում:

Սեղմագիրն ամբողջությամբ արտահայտում է ատենախոսության բովանդակությունը:

Բարձր գնահատելով կատարված աշխատանքը՝ այնուամենայնիվ, ցանկանում ենք նշել որոշ դիտարկումներ, որոնք առավել մանրամասն պարզաբանման կարիք ունեն: Մասնավորապես՝

1.Ատենախոսության փորձարարական մասում առանձնացված են հետազոտության համար բավական շատ մեթոդիկաներ, սակայն հիմնավորված չեն դրանց ընտրությունը, ինչը ցույց կտար դրանց կապը հեղինակի կողմից առաջադրված սոցիալական ներոտիզմի գնահատման հայեցակարգի գործոնների հետ:

2.Ատենախոսությունն առանձնանում է հետազոտության ընտրանքի մեծ ծավալով, սակայն տարիքային բաժանման հիմնավորումը բացակայում է, ըստ տարիքային շրջաբաժանման խմբերի առանձնացումը հնարավորություն կընձեռեր առավել շատ բացահայտել հոգեբանական առանձնահատկությունները:

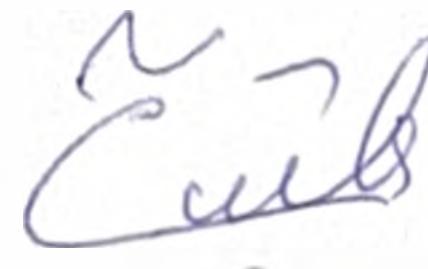
3.Հետազոտության խնդիրներում գրված է «ներկայացնել գիտագործնական առաջարկներ՝ ուղղված սոցիալական նկորտիզմի բացասական ներուժի մարմանը», ինչը խնդիրների շարքում չի դասվում:

4.Ատենախոսության առաջին եզրակացությունն ունի առավել շատ նկարագրական բնույթ, որտեղ թվարկվում են ուսումնասիրվող երևույթի սոցիալական բաղադրիչները: Վերջին եզրակացությունը ձևակերպված է որպես առաջարկ:

Հիմք ընդունելով թեմայի արդիականությունը, կատարված հետազոտության ծավալը, կիրառական նշանակությունը՝ ՌԱՖԻԿ ՄԵՐՈՒԺԱՆԻ ՊԵՏՐՈՍՅԱՆԻ՝ «ՍՈՅԻԱԼԱԿԱՆ ՆԵՎՐՈՏԻԶՄԻ ՍՈՅԻԱԼ-ՀՈԳԵԲԱՆԱԿԱՆ ԳՆԱՀԱՏՄԱՆ ՀԱՅԵՑԱԿԱՐԳԸ ԺԱՄԱՆԱԿԱԿԻՑ ԻՄԻԳՐԱՑԻՈՆ ԳՈՐԾԸՆԹԱՑՆԵՐՈՒՄ (ԲՈՆԱԳԱՂԹԱԾՆԵՐԻ ՕՐԻՆԱԿՈՎ) » ԺԹ.00.03 «Սոցիալական հոգեբանություն» մասնագիտությամբ հոգեբանական գիտությունների թեկնածուի գիտական աստիճանի հայցման ատենախոսությունը համարել համապատասխան «Հ գիտական աստիճանաշնորհման կանոնակարգի 7-րդ կետի պահանջներին, այսինքն՝ ԺԹ.00.03 «Սոցիալական հոգեբանություն» մասնագիտությամբ կարևոր խնդրի լուծում, իսկ ՌԱՖԻԿ ՊԵՏՐՈՍՅԱՆՆ արժանի է հոգեբանական գիտությունների թեկնածուի գիտական աստիճանին:

« պետական կառավարման
հոգեբանության և քաղաքագիտության ամբիոնի վարիչ,
հոգեբանական գիտությունների թեկնածու, դոցենտ՝

Նիստի քարտուղար՝

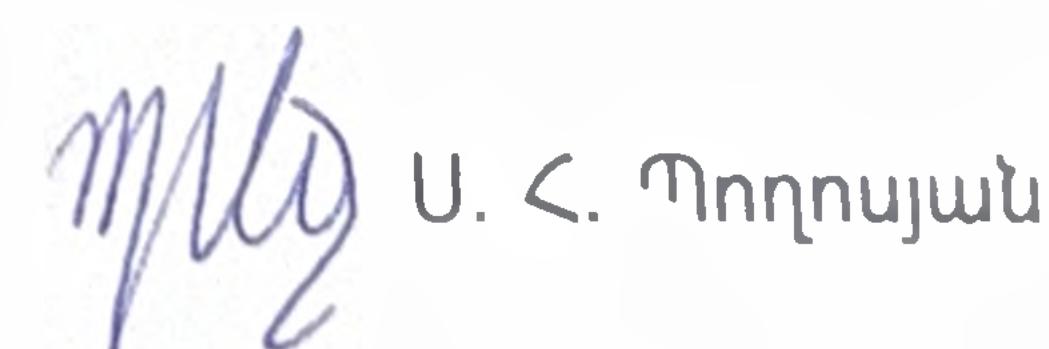

Ամբիոնի վարիչ Լ. Պետրոսյանի ստորագրությունը հաստատում եմ՝

« ՊԿԱ գիտական քարտուղար,

հոգեբանական գիտությունների թեկնածու, դոցենտ՝

 Ա. Վ. Պողոսյան